

БЮДЖЕТ ВИКОНАННЯ ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

Квасній Л.Г., канд. екон. наук, доцент
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
Лобик О.О., здобувачка вищої освіти ступеня доктора філософії
Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ МАУП»

За сучасних умов ефективно управління фінансами територіальних громад здійснюється цілою низкою інструментів, зокрема, бюджетом виконання. Його суть полягає в тому, щоб сформулювати конкретні завдання, визначити їх якісну та кількісну мету, продукт, вартість виконання та показники для вимірювання ефективності діяльності. Бюджет у системі завдань, окрім зазначення сум за бюджетною класифікацією, містить перелік завдань із конкретними, вимірюваними ефектами, які планується досягти, та планові витрати на виконання цих завдань.

Управління місцевими фінансами є доволі широким поняттям. Можливості завдань фінансування (фінансовий потенціал) у зв'язку з належним фінансовим управлінням визначають належне функціонування та розвиток органів місцевого самоврядування.

Основними питаннями раціонального управління місцевими фінансами в територіальних громадах є: видатки та їх структура, пріоритети проектів розвитку, отримання коштів на виконання завдань і проектів, своєчасне визначення порядку їх освоєння [1].

Через призму фінансів можна комплексно оцінити функціонування територіальних громад та можливості їх розвитку. Місцеві фінанси – це сфера, де особливо помітні наслідки неефективного управління. Управління фінансами органів місцевого самоврядування виступає елементом управління функціонуванням та регіональним і місцевим розвитком. Місцеве самоврядування виконує багато завдань, що впливають на стан розвитку територіальних громад та рівень життя їх мешканців. Умовою забезпечення самоврядування є наявність достатньо великого обсягу коштів для покриття витрат поточної діяльності та інвестиційних витрат.

Управління фінансами органів місцевого самоврядування – це процес прийняття рішень, підпорядкований реалізації головної мети місцевого самоврядування, заснований на застосуванні різних видів інструментів, прийомів, критеріїв і правил контролю за перебігом явищ, пов'язаних із накопичення та витрачання грошових ресурсів, що надходять у розпорядження місцевого самоврядування, у спосіб, що дозволяє найбільш раціонально використовувати ці ресурси. Отже, це означає комплексне управління фінансовими ресурсами, спрямоване на реалізацію передбачуваної фінансової політики територіальних громад, координацію реалізації цієї політики, моніторинг та перевірку використання фінансових ресурсів, а також наслідків цих дій.

Суть управління місцевими фінансами полягає в прийнятті фінансових рішень та оцінці того, як розпорядники цих фінансів приймають рішення, реагуючи

на зміни умов функціонування та зростаючі потреби територіальних громад [1]. Управління фінансами повинно надавати муніципалітету політику, процеси та інформацію, необхідні для ефективного та раціонального використання ресурсів. Таким чином, суть фінансового менеджменту полягає у створенні умов для функціонування органу місцевого самоврядування шляхом створення різноманітних джерел фінансових ресурсів, їх розподілу на ті сфери діяльності, які спрямовані на досягнення цілей. Рішення, прийняті в процесі управління фінансами органів місцевого самоврядування, стосуються, з одного боку, управління накопиченням коштів (що відбивається на доходах бюджету), а з іншого боку, управління методами їх використання (що відображено у структурі та напрямках видатків бюджету). Процес прийняття рішень зумовлений економічними та соціальними чинниками, що визначають потреби місцевої громади та ресурсами, які знаходяться у розпорядженні громади, а також організаційною структурою місцевих органів влади, яка залежить від державних правових норм та законів.

Таким чином, управління місцевими фінансами територіальних громад охоплює такі напрямки:

- 1) формування розміру та структури надходжень бюджету шляхом визначення способів і джерел їх отримання,
- 2) формування розміру та структури витрат у зв'язку з поточною та інвестиційною діяльністю,
- 3) формування співвідношення між доходами та витратами бюджету, що гарантують підтримання економічної та фінансової рівноваги.

Таким чином, система фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування в Україні потребує вдосконалення відповідно до загальноприйнятих принципів, закладених у Європейській хартії місцевого самоврядування. Найефективніше вирішення вказаних проблем може бути здійснене тільки шляхом структурного реформування усієї системи місцевих фінансів, враховуючи вектори фінансової децентралізації та забезпечення миру на усіх територіях України [2].

Усе це сприяє формуванню структури капіталу та власності територіальної громади, правильному розподілу її фінансових ресурсів, аналізу поточної оцінки фінансово-майнового стану місцевого самоврядування, надання можливості оцінки відповідності ходу поточної, інвестиційної та фінансової діяльності прийнятим рішенням, формулюванню висновків щодо фінансової політики територіальної громади з урахуванням стратегічних цілей та прийнятої стратегії фінансування.

Список використаних джерел:

1. *Dziekanski, P. (2017). Економічна ефективність діяльності органів місцевого самоврядування через призму фінансових ресурсів муніципалітету. Науковий вісник Полісся. 1(3(11)), 76-82.*
2. *Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади / О. Кириленко, Б. Малиняк, В. Письменний, В. Русін / Асоціація міст України. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015., 396 с.*